

Torsdagen den 21 Maj 1874.

Kammaren sammanträdde kl. $\frac{1}{2}$ 10 f. m.

Justerades 6 protokollsutdrag för sistlidne dag.

Upplästes och godkändes Stats-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 94, i anledning af Kongl. Maj:ts i den nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof framställda förslag angående allmänna bevillningen.

Upplästes och godkändes Sammansatta Stats- och Banko-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 95, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående ändringar i Kongl. Förordningen den 26 April 1861 rörande de allmänna grunderna för hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet.

Föredrogs Stats-Utskottets den 20 dennes bordlagda memorial N:o 102, i anledning af erhållen återremiss å Stats-Utskottets i memorial N:o 96 framställda förslag till en paragraf i Riksgälds-kontorets reglemente.

Herr vice Talmannen: Den fråga, som här föreligger till afgörande, angår visserligen endast en paragraf i Riksgälds-kontorets reglemente, men, såsom Kammaren behagade finna, innebär Stats-Utskottets hemställan ett återtagande af ett till Herrar Fullmäktige i Riksbanken och Riksgälds-kontoret förut gifvet uppdrag, innan detta uppdrag ens till hälften eller fjerdedelen blifvit uppfyllt, och utan att fråga om återtagande af detta uppdrag blifvit på grundlagsenlig väg väckt. År 1872 uppdrog Riksdagen åt Fullmäktige i Banken och Riksgälds-kontoret att vidtaga åtskilliga förberedande åtgärder för Helgeandsholmens ordnande, samt att låta uppgöra kostnadsförslag

för densammas bebyggande med riksdagshus samt lokal för Riksbanken och Riksgälds-kontoret, antingen förenade eller hvar och en för sig. Förslidet är vidtogs en förändring i uppdraget i så måtto, att Riksdagen beslöt att låta utfärda en inbjudning till en allmän täflan, omfattande uppgörandet af ritningar och kostnadsförslag till dessa byggnader. Denna förändring i uppdraget, hvilken då af Riksdagen beslutades, skedde på hemställan af sammansatt Stats- och Banko-Utskott. Inbjudningen till täflan kungjordes, ritningar och kostnadsförslag inkommo, en af Fullmäktige utsedd Nämnd pröfvade dessa, men ehuru de befunnos ganska förtjenstfulla, så ansågs ingen af dem vara af den beskaffenhet, att Nämnden kunde tillstyrka dess oförändrade antagande för den blifvande byggnaden. Fullmäktige inkommo derpå till Stats-Utskottet med en anmälan om detta förhållande och Stats-Utskottet, som hade skyldighet att tillse, huruvida till följd af denna anmälan någon förändring i mandatet möjligen vore nödvändig, begärde sammanträde med Banko-Utskottet. Det sammansatta Stats- och Banko-Utskottet sammanträdde; men fann dels, att något annat icke var att göra i sakens dåvarande skick, än att hålla frågan vid lif, och dels, att utsättandet af en ny täflan icke vore lämplig, helst Fullmäktige sjelfva och den af dem utsedda Nämnd hade yttrat, att dessa ritningar, ehuru icke antagliga, likväl "i flera delar kunde utgöra ett godt underlag och förarbete till ett nytt fristående förslag i ämnet", hvilket möjligen Fullmäktige, i samråd med tillkallade arkitekter, kunde uppgöra. Det Sammansatta Utskottet ansåg sig, i likhet med Sammansatta Utskottet vid sistlidet års riksdag, böra anmäla detta förhållande för Riksdagen och i sammanhang dermed föreslå den förändring i uppdraget, som betingades deraf, att en del af detsamma blifvit verkställd. På grund deraf formulerade Sammansatta Utskottet sitt beslut, som — jag medgifver det gerna — skulle kunna varit bättre redigeradt, men det fanns icke i Sammansatta Utskottet någon, som föreställde sig, att, sedan två Riksdagar beslutat ett uppdrag, den tredje Riksdagen, innan någon egentlig del deraf blifvit fullgjord, skulle sätta i fråga att återtaga detsamma, åtminstone icke på en väg, som icke kan kallas fullt laglig; ty fråga om uppdragets återkallande har aldrig blifvit väckt grundlagsenligt, utan förslaget derom har tillkommit på en bakväg. Af motiveringen af Sammansatta Utskottets utlåtande synes det mer än väl, att den förändring i sjelfva uppdraget, hvilken Utskottet föreslog, var alldeles nödvändig. Angående detta utlåtande stannade, såsom bekant är, Kamrarne i olika beslut, och genom gemensam votering afgjordes frågan så, att Sammansatta Utskottets hemställan afslogs. Efter mitt begrepp kan detta afslag icke utan advokatyr rätteligen anses innebära något annat än, att den förändring i uppdraget, som Sammansatta Utskottet föreslog, blifvit afslagen och att paragrafen således skulle kvarstå oförändrad, ty, såsom jag nyss nämnde, har fråga aldrig varit väckt om uppdragets återkallande och Kamrarne kunna väl svärligen i en fråga fatta beslut, utan att frågan i grundlagsenlig form blifvit väckt. Emellertid hade Stats-Utskottet, under förutsättning att det Sammansatta Utskottets förslag skulle godkännas, uppsatt sitt förslag till den paragraf i Riksgälds-kontorets reglemente, hvilken afhandlar denna fråga.

I detta förslag förnyades det uppdrag, som de båda föregående Riksdagarna gifvit Fullmäktige; men den förändring infördes tillika i uppdraget, att ny pristäfvan icke skulle utsättas. Det är klart, att, då denna paragraf förekom till afgörande i Kamrarne, det stod i deras skön, att antingen godkänna densamma eller förklara, att paragrafen till följd deraf, att Sammansatta Utskottets förslag blifvit afslaget, skulle oförändrad bibehållas, sådan den var införd i 1873 års reglemente. Slutligen kunna Kamrarne möjligen också, i händelse de voro af samma åsigt som Stats-Utskottet nu varit, eller att hela frågan, till följd af afslaget å Sammansatta Utskottets förslag, vore förfallen, fatta det beslut, att denna del af uppdraget vore förfallen och att således motsvarande del borde ur paragrafen uteslutas. Intetdera skedde dock, utan begge Kamrarne återremitterade, såsom Herrarne torde erinra sig, utlåtandet för att få paragrafen omredigerad. Så vidt det verkligen var någon mening med återremissen, så borde den väl hafva afsett, att sista delen af paragrafen omredigerades i enlighet med sakförhållandena. Då jag i denna Kammare tog mig friheten att yrka återremiss skedde det just i denna syftning. Jag har icke varit i tillfälle att justera detta mitt yttrande, emedan tiden, till följd af ärendenas påskyndade gång, icke varit tillräcklig för att medgifva sådant, men jag erinrar mig bestämdt att jag yttrade, att återremissen vore nödvändig för paragrafens omredigerande. I hvilken riktning återremissen gick i Andra Kammaren har jag mig naturligtvis icke bekant; men att utesluta en del af paragrafen hade naturligtvis varit mycket lätt, om det hade varit Kammarens mening, likasom det hade varit lika lätt att besluta, att paragrafen skulle oförändrad kvarstå sådan den förekom i 1873 års reglemente. Sedan nu återremissen var af begge Kamrarne besluten, var det för mig alldeles klart, att Stats-Utskottet hade skyldighet att gifva paragrafen en redaktion, som fortfarande bibehöll uppdraget, på det sätt jag i min reservation sökt framställa. Ehuru jag anser, att frågan icke blifvit af Stats-Utskottet riktigt behandlad, har jag emellertid icke för afsigt att framställa något yrkande, utan åtnöjer mig med att få min åsigt i protokollet förvarad. Jag har dertill flera skäl. Först och främst skulle jag icke anse rätt att, för en fråga af i sak så jämförelsevis ringa betydelse, söka åstadkomma en gemensam votering, till följd af hvilken Riksdagen måste vara samlad ännu en dag. Vidare anser jag, att, för den händelse min åsigt i frågan är riktig och Stats-Utskottets behandling deraf således oriktig, det är bättre, att frågan på detta sätt får passera än att genom en gemensam votering måhända skulle ytterligare stadfästas ett förfaringssätt, som jag till en viss grad anser vådligt. Slutligen är i sak ingenting förloradt, ty ytterst beror denna fråga naturligtvis på frågan om hofstallets flyttning och jag har anledning förmoda, att den frågan icke reder sig förr än under loppet af detta år. Det enda, som för ögonblicket är af trängande behof påkalladt, är frågan om anskaffande af en ny lokal för Riksbanken; men den frågan, huruvida ensamt ett bankhus kan förläggas på Heigeandsholmen, kan icke i år af Fullmäktige behandlas, om också det förra uppdraget nu icke skulle återtagas. Såsom Kammaren behagade erinra sig, var också med uppdraget förenad rättighet för Fullmäktige,

att för uppdragets fullgörande använda 10,000 R:dr. Då man nu står i begrepp att återkalla uppdraget, torde det också vara skäl att bestämma huru med den icke använda delen af dessa 10,000 R:dr skall förfaras.

Jag vill härmed sluta och är nöjd med att till protokollet hafva fått antecknad min mening. Jag tror, såsom jag yttrat, att Stats-Utskottets sätt att gå till väga icke varit det rätta, om jag än medgifver, att Sammansatta Stats- och Banko-Utskottets något oförsigtiga formulering dertill varit anledningen, då man sökt en sådan.

Grefve Hamilton, Henning: Då frågan om förändring af den nu i fråga varande paragrafen i Riksgälds-kontorets reglemente först hördes här i Kammaren, röstade jag bifall till Utskottets förslag och trodde, att det Sammansatta Utskottet hade fullt riktigt förfarit, då det, sedan en del af det åt Riksgälds-kontoret lemnade uppdrag var fullgjord, redigerat paragrafen så, att den passade in på hvad som af uppdraget ännu återstod ofullbordadt. Jag tror också, att det beslut, som Riksdagen nu genom gemensam votering fattat, eller att afslå detta Utskottets förslag icke var lyckligt, hufvudsakligen därför, att det för den utanför stående måste förefalla ganska besynnerligt, att i en så viktig fråga, som den om ett nytt riksdagshus och förskaffandet af nya lokaler åt Riksgälds-kontoret och Riksbanken, hvilket allt af behovet högt påkallas, Riksdagen under två på hvarandra följande år öfverlemnadt åt Fullmäktige i Riksgälds-kontoret att vidtaga förberedande åtgärder, och sedan dessa blifvit så långt som möjligt fullgjorda, afbryter hela företaget. Detta är emellertid en sak, en annan är hvad som nu kan återstå att göra. Med afseende derå är jag verkligen af den mening, att Stats-Utskottet svårigen kunnat komma till något annat resultat än det, som detta memorial innehåller. Riksgälds-kontorets reglemente är nemligen en instruktion, som vid hvarje riksdag meddelas Fullmäktige, och efter hvilken de hafva att handla. Om nu instruktion i ett visst fall icke gifves, så är detta Riksdagens ensak, och Fullmäktige hafva intet att göra, emedan Riksdagen måste vara ovilkorligen berättigad att äfven återtaga det uppdrag, som den en gång gifvit. Riksdagen har nu, på sätt Riksdags-ordningen föreskrifver, fullständigt afslagit den paragraf i reglementet, uti hvilken talas om ett nytt riksdagshus, och då finner jag icke, huru det Sammansatta Utskottet skulle kunna åter upptaga frågan och åt Fullmäktige bereda ett nytt och annorlunda formuleradt uppdrag.

Herr vice Talmannen gjorde intet yrkande, och då alltid proposition på bifall först måste framställas, så behöfver jag icke heller framställa något sådant, men jag har trots mig böra uttala min mening, då densamma öfverensstämmer med den, som omfattats af Utskottets majoritet.

Herr Ribbing: Då jag deltagit i Sammansatta Utskottets behandling af denna fråga och dervid, i likhet med Herr vice Talmannen, aldrig funnit, att det varit meningen att helt och hållet afskära det uppdrag, som Riksgäldsfullmäktige en gång erhållit, så anhåller

äfvén jag att få denna min mening uti protokollet förvarad, hvarjemte jag i allo vill bestyrka riktigheten af hvad vice Talmannen anført. För öfrigt framställer icke heller jag något yrkande.

Herr Brusewitz: Äfvén jag anhåller att få instämna uti Herr vice Talmannens yttrande.

Herr Hederstjerna: Jag betviflar visserligen icke att, såsom Herr Ribbing nyss anført, det varit Sammansatta Utskottets mening, att det uppdrag, som varit lemnadt åt Riksgäldsfullmäktige, ej skulle anses afbrutet, men här är icke fråga om Utskottets mening, utan hvad som varit Andra Kammarens mening, då den afslog Utskottets betänkande. Sammansatta Utskottet hade föreslagit: "att Fullmäktige i Riksgälds-kontoret skola, gemensamt med Fullmäktige i Riksbanken, vidtaga de åtgärder, som de må finna tjenligast, dels för anskaffande af fullständiga ritningar och kostnadsförslag till Helgeandsholmens ordnande och bebyggande antingen i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det utaf Fullmäktige redan uppgjorda program eller annorledes, dels för åstadkommande af de utredningar i afseende på öfriga med ärendet gemenskap egande frågor, som redan blifvit till Fullmäktiges handläggning öfverlemnade".

Denna hemställan blef af Andra Kammaren afslagen, och hade det varit Kammarens mening, att en del af uppdraget skulle kvarstå, så hade den väl antingen ändrat Utskottets förslag eller återremitterat betänkandet i sådan syftning. Men, såsom sagdt, afslogs hela framställningen, och detta har sedermera efter gemensam votering blifvit Riksdagens beslut. Det ålåg alltså, efter mitt förmenande, Stats-Utskottet att i Riksgälds-kontorets reglemente iakttaga hvad Riksdagen beslutit; och då Riksdagen bestämt, att deruti icke skulle få inflyta något uppdrag, hvarken för anskaffande af fullständiga ritningar och kostnadsförslag till Helgeandsholmens ordnande och bebyggande, ej heller för vidtagande af några andra åtgärder, som dermed ega gemenskap, så kan jag icke inse, hvad som återstår att åt Fullmäktige uppdraga. Om denna min uppfattning är riktig, och om det åligger Stats-Utskottet att iakttaga hvad Riksdagen beslutit, så har Utskottet icke haft något annat att göra, än att föreslå Riksdagen att ur Riksgälds-kontorets reglemente utesluta allt, som på nämnda uppdrag hade afseende. Detta har ock Utskottet gjort, och därför anhåller jag om bifall till det förevarande betänkandet.

Herr Ekman, Carl: Jag tror icke, att det mycket lönar mödan att tala om denna fråga, ty utgången deraf tycks vara gifven, men då åtskillige andra ledamöter af det Sammansatta Utskottet här uttalat sin uppfattning deraf, och då mitt yttrande icke väsendtligen kan bidra att förlänga Riksdagen, hvilket alla äro angelägna om att det måtte undvikas, så anhåller jag att i ämnet få uttala min mening. Jag tror, att det ligger något betänkligt uti ett sådant förfarande, som här är i fråga att vidtagas med det uppdrag, som blifvit lemnadt åt Riksgäldsfullmäktige. Det är alldeles påtagligt, att detta

detta uppdrag ännu icke blifvit fullgjordt, och derföre voro äfven alla vid behandlingen af denna fråga inom Sammansatta Utskottet fullkomligt eniga derom, att detsamma skulle fortfara, till dess Fullmäktige uppfyllt allt hvad som innefattades uti den för dem lemnade instruktion. Derutöfver föreslog Sammansatta Utskottet att lemna Fullmäktige ännu ett annat uppdrag. Efter min uppfattning hade således Kamrarnes åtgärd vid behandlingen af det betänkande, som i anledning häraf afgafs, bort inskränka sig till ett yttrande om det utsträckta uppdraget och icke till ett beslut öfver det uppdrag, som vid en föregående riksdag var lemnadt och ännu icke fullgjordt. Att så gå till väga, som skett, att icke blott afslå utsträckningen af uppdraget, utan äfven ålägga Fullmäktige att icke fullgöra det, som de förut fått, tror jag ej vara öfverensstämmande med en god ordning, ty på sådant sätt skulle det möjligen kunna lyckas för en del af Riksdagen, som icke med nöje såge, att ett beslut, som en föregående Riksdag fattat, komme att gå i fullbordan, att helt enkelt kunna upphäfva detsamma. Jag vill icke framställa något yrkande, utan får nöja mig med att, i likhet med åtskilliga andra talare, få dessa mina ord antecknade i protokollet.

Öfverläggningen förklarades slutad och memorialet bifölls.

Herr Grefven och Talmannen tillkännagaf, att anslag blifvit utfärdadt till sammanträdets fortsättning kl. 8 eftermiddagen.

Föredrogs och bifölls Sammansatta Banko- och Lag-Utskottets den 20 dennes bordlagda memorial N:o 4, angående arvode åt Utskottets Sekreterare.

Föredrogs Särskilda Utskottets den 20 dennes bordlagda memorial N:o 14, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut vid behandling af Utskottets utiåtande N:o 11, rörande Kongl. Maj:ts proposition den 20 sistlidne Mars, i hvad den angår lagstiftning om enskildes skogar.

Herr Reuterswärd: Det är mot den Utskottets uppfattning, som finnes uttryckt uti detta betänkande, som jag anhåller att få till protokollet nedlägga min protest. Jag vågar nemligen påstå, att Utskottets uppfattning, då det säger, att Kamrarnes här i fråga varande beslut hvilat på olika grunder, icke är fullt exakt. Det förslag, som Särskilda Utskottet framställt, och hvilket Andra Kammaren god-

känt, samt det, som blifvit af reservanterne uppgjordt och inom denna Kammare bifallet, hvilade båda ytterst på samma grund, den nemligen, att hvar och en, som åverkar skog, är skyldig att sörja för densamma återväxt. De olika besluten skilja sig hufvudsakligen endast deruti att, enligt det af Första Kammaren fattade, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande vid vite kan ålägga åverkaren att återställa skogen, då deremot Andra Kammaren beslutit, att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande derjemte skall kunna ställa återstoden af skogsmarken eller en del deraf under seqvester, till dess den tredskande visat, att han uppfyllt lagens föreskrifter. Det är således endast i afseende på bestämmelsernas tillämpande med större eller mindre grad af stränghet, som de båda besluten äro skiljaktiga. Då det emellertid visat sig att, om jag skulle hafva lyckats genomdrifva denna min åsigt inom Utskottet, Riksdagen hade blifvit fördröjd till dagarne efter Pingst, afstod jag derifrån och ville icke heller reservera mig mot betänkandet, utan anhåller nu endast att få i protokollet nedlagd denna min mening, utan att göra något yrkande.

Öfverläggningen förklarades slutad och memorialet lades till handlingarne.

Upplästes och godkändes Riksdagens Kanslis nedannämnda förslag till paragrafer i Riksdagsbeslutet:

N:o 23, angående ändringar i lagstiftningen för enskilda sedelutgifvande banker m. m.;

N:o 24, angående förändringar i vilkoren för tillverkning och försäljning af bränvin;

N:o 25, angående allmänna bevillningen;

N:o 26, angående ett tillägg till lagen för Rikets Ständers Bank rörande Bankens reservfond;

N:o 27, angående statsbidrag för åstadkommande af jernvägsförbindelse mellan landskapet Dalsland och Smaalenenes amt i Norge; samt

N:o 28, angående beviljade anslag till fortsättande af statens jernvägsbyggnader m. m.

Justerades 6 protokollsutdrag för detta sammanträde.

Efter anmälan företrädde två Hans Maj:t Konungens Öfverstekammarjunkare, hvilka på Konungens höga vägnar bjödo och kallade Herr Grefven och Talmannen samt Kammarens Herrar ledamöter att i morgon Fredag den 22 dennes kl. 11 förmiddagen bevista gudstjensten i Storkyrkan och derefter infinna sig å Rikssalen.

Sedan Grefven och Talmannen svarat att Kammaren skulle hörsamma den nådiga kallelsen, afträdde Herrar Öfverstekammarjunkare.

Kammaren åtskildes kl. 12 middagen.

In fidem
O. Brakel.

Torsdagen den 21 Maj 1874.

Kammaren sammanträdde kl. 8 e. m.

Upplästes och godkändes Bevillnings-Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrivelser:

N:o 96, angående tullbevillningen; och

N:o 97, rörande vissa ändringar i Kongl. Kungörelserna den 7 December 1866 och den 19 Juli 1872, angående restitution af bränvinstillverkningsafgift vid utförsel af bränvin till utrikes ort.

Upplästes och godkändes Särskilda Utskottets förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse N:o 98, i anledning af ej mindre Kongl. Maj:ts nådiga proposition i fråga om lagstiftning rörande enskildes skogar än äfven motioner i samma ämne.

Upplästes och godkändes Riksdagens Kanslis nedannämnda förslag till paragrafer i Riksdagsbeslutet:

N:o 29, angående ändring i allmänna lagens stadganden om skogsåverkan;

N:o 30, angående skjutsväsendet;

N:o 31, angående statsregleringen;

N:o 32, angående aflåtna underdåniga skrivelser i frågor rörande Rikets allmänna hushållning m. m.;

N:o 33, angående statsregleringen;

N:o 34, angående förnyade instruktioner för Riksdagens Revisorer af Riksbanken och afdelningskontoren;

N:o 35, i fråga om vissa ändringar uti gällande föreskrifter rö-

rande restitution af bränvinstillverkningsafgift vid utförsel af bränvin till utrikes ort;

N:o 36, angående skogslagsstiftningen;

N:o 37, angående ändring i Förordningen den 26 April 1861, rörande de allmänna grunderna för hypoteksföreningars bildande och framtida verksamhet; samt

N:o 38, angående statsregleringen.

Anmälades och bordlades Lag-Utskottets utlåtande N:o 47, i anledning af väckta motioner angående användande af inkomster utaf ledigt pastorat.

Kammaren åtskildes.

In fidem

O. Brakel.
